

ความสัมพันธ์ทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและ
นายกเมืองพัทยา พ.ศ. 2565 : การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง

Political, Economic and Social Relationships and the Election of Pattaya City Council
and Pattaya City Mayor 2022 : An Analysis in Political Economy

โอฬาร ถิ่นบางเตียว*

Olarn Thinbangtiao

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

Political Science Department, Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Chonburi 20131 Thailand

*Corresponding author E-mail: Olarn1977@gmail.com

(Received: January 5 2023; Revised: March 14 2023; Accepted: March 21 2023)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองระดับชาติกับการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยา 2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของเมืองพัทยากับเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยา งานชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงสหวิทยาการ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่ภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสัมภาษณ์กลุ่ม สามารถสรุปผลจากการศึกษา ดังนี้ 1. ปัจจัยเชิงโครงสร้างของการเมืองระดับชาติมีความสัมพันธ์กับการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยา คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ใช้อำนาจแทรกแซงการปกครองท้องถิ่นของชาวเมืองพัทยาเพื่อเตรียมการสืบทอดอำนาจ มีการประสานผลประโยชน์ทางชนชั้นกลายเป็นปฏิสัมพันธ์เชิงโครงสร้างอำนาจการเมืองระดับชาติมีผลสัมพันธ์กับการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ 2. ปัจจัยเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมของเมืองพัทยาในปัจจุบันมีผลสัมพันธ์ต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยา ภาวะถดถอยของเศรษฐกิจในเมืองพัทยาหลังรัฐประหาร 2557 และการแพร่ระบาดของโควิด 19 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงกับผู้ประกอบการ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยาเป็นสัญญาณที่ดีกับการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยหลังจากว่างเว้นการเลือกตั้งมา 10 ปี เป็นจิตวิทยาการเมืองเพื่อกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการและนักท้องถิ่นเชื่อว่าเมืองพัทยาจะกลับมาเป็นประชาธิปไตยอีกครั้ง

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์ทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม; การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา พ.ศ. 2565; วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง

Abstract

The main objectives of this study were as follows: 1. to study the national political relationship with Pattaya mayoral and council elections, 2. to study the economic and social relations of Pattaya City with Pattaya mayoral and council elections. This is an interdisciplinary qualitative research in political economy by collecting data from the field research, observation, in-depth interview and group interview. The results of the study can be summarized as follows: 1. the structure of national political factor was related to politics and the election of Pattaya mayoral and council elections. National Council for Peace and Order (NCPO) used its power to intervene in local government of Pattaya City to prepare for the succession of power. There was a coordination of class interests which become a structural interaction of national political power, which has an effect on Pattaya City mayoral and council elections inevitably, 2. the current economic and social structural factors of Pattaya City had an effect on Pattaya mayoral and council elections. The economic recession in Pattaya after the 2014 coup and the spread of COVID-19 severely affected entrepreneurs. Pattaya mayoral and council elections were a good sign for democratic politics after 10 years without an election, including political psychology to stimulate and build confidence among entrepreneurs and tourists that Pattaya City could return to democracy again.

Keywords : Political economic and social relationship; election of Pattaya City Council members and Pattaya City Mayor in 2022; political economy analysis

บทนำ

รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม (พ.ศ. 2557 - พ.ศ. 2562) ที่รู้จักกันนามคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือ คสช. ภายใต้การนำ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้าคณะรัฐประหาร ได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2563: 233-234) คสช. ได้ออกประกาศ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 85/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราว และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 86/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ให้งดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั่วประเทศ ประกาศคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทั้ง 2 ฉบับ ส่งผลกระทบต่อการดำรงตำแหน่งของนักการเมืองท้องถิ่นทั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งระบบ เป็นจุดเริ่มต้นของการทำลายฐานรากของประชาธิปไตยท้องถิ่นโดยกลุ่มชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษนิยม รัฐบาลอำนาจนิยมพยายามสร้างเหตุผลอย่างเลื่อนลอยในการไม่ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นของประชาชนโดยอ้างเรื่องการปฏิรูปประเทศเพื่อปรับโครงสร้างทางการเมือง ทำให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นหยุดชะงักตั้งแต่ 2557-2563 แต่หลังจากนั้นพบว่า รัฐบาลมีความพยายามสืบทอดอำนาจผ่านกระบวนการเลือกตั้งเพื่อรักษาสถานะทางอำนาจทางการเมือง พวกเขาจำเป็นต้องประนีประนอมกับกลุ่มชนชั้นนำท้องถิ่นเพื่อให้พวกเขาเป็นพันธมิตรทางการเมืองในการสืบทอดอำนาจโดยกระจายผลประโยชน์ทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

กระแสการเรียกร้องการเลือกตั้งท้องถิ่นได้สร้างแรงกดดันทางการเมืองจากสังคมอย่างกว้างขวาง ทำให้รัฐบาลต้องเร่งจัดให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่นเพื่อลดแรงกดดัน ในที่สุดคณะรัฐมนตรีได้ประชุมและมีมติเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2565 ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) จึงได้ประกาศการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ในวันที่อาทิตย์ที่ 22 พฤษภาคม 2565 พร้อมกันทั้ง กทม. และเมืองพัทยา (มติชน, 2565) หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้ประกาศข้อกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา 2565 บรรยากาศการเมืองของเมืองพัทยามีความคึกคัก เกิดกระแสการตื่นตัวของประชาชนชาวเมืองพัทยากับการเลือกตั้งครั้งนี้ อย่างกว้างขวาง ประชาชนชาวเมืองพัทยาพูดถึงการเลือกตั้งครั้งนี้ อย่างมีความหวังเพราะเมืองพัทยาวางเว้นจากการเลือกตั้งท้องถิ่นมา 10 ปี และเมืองพัทยาซึ่งเป็นเมืองการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 (ศูนย์ข่าวศรีราชา, 2564)

ในการเลือกตั้งครั้งนี้มีผู้สนใจลงสมัครรับเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยากันอย่างคับคั่งทั้งแบบกลุ่มการเมืองและแบบอิสระ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสำรวจปรากฏการณ์สถานการณ์การเลือกตั้งเพื่อนำมาพัฒนาเป็นโจทย์วิจัยโดยมีสมมติฐานเบื้องต้นในการทำงานวิจัย (working hypothesis) ว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยาในครั้งนี้ ไม่ใช่แค่การเลือกตั้งท้องถิ่นในเขตการปกครองรูปแบบพิเศษที่ว่างเว้นมาอย่างยาวนาน ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยในความสัมพันธ์เงื่อนไขเชิงโครงสร้างทางการเมืองระดับชาติ สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในเมืองพัทยามีผลสัมพันธ์หรือไม่อย่างไร จึงเป็นที่มาและมูลเหตุจูงใจสำคัญในการศึกษาครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองระดับชาติกับการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของเมืองพัทยากับเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพแนวเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy qualitative research) ผสมกับการวิจัยเชิงสหวิทยาการ (interdisciplinary research) และการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในแนวประวัติศาสตร์ (historical qualitative research) โดยใช้กรณีศึกษา (case study) โดยมีฐานคิดในการแสวงหาความรู้ความจริงของปรากฏการณ์ทางสังคมภายใต้บริบท (context) ในทุกมิติที่ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการสอบสวนมองภาพรวมทุกมิติ (holistic perspective) ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของพื้นที่ที่ศึกษา รวมถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองที่มีอิทธิพลต่อประเด็นการศึกษา ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย (multiple sources) ในการศึกษา (Creswell, 2007) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวการศึกษาวิเคราะห์แบบผสมผสานวิธีวิทยา (mixed methodology) ระหว่างการศึกษาแนวรัฐศาสตร์ (political science) การศึกษาแนวสังคมวิทยาการเมืองท้องถิ่น (local politics sociology) และ การศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมืองท้องถิ่น (local political economy) การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนกระบวนการศึกษาประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (documentary research)

- 1.1 เอกสารชั้นต้น (primary data) เป็นข้อมูลที่ยังไม่ได้ผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์ เป็นข้อมูลดิบ ข้อมูลส่วนนี้ ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารที่สำคัญ เช่น หนังสือประวัติศาสตร์ชลบุรี-พัทยา หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์

ที่เกี่ยวข้องกับเมืองพัทยาและสถานการณ์การเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา

1.2 เอกสารชั้นรอง (secondary data) เป็นข้อมูล ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วระดับหนึ่งและเพื่อช่วยให้วิเคราะห์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เอกสารชั้นรองเหล่านี้ที่สำคัญ เช่น หนังสือวิชาการ บทความ วิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยการเมือง ของการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structure interview) โดยอาศัยแนวการสัมภาษณ์ (interview guide) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ ดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-dept interviews) เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (key-informants) เช่น นักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองท้องถิ่น สื่อมวลชนท้องถิ่นนักวิชาการท้องถิ่นที่มีความสนใจการเมืองท้องถิ่นและมีข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองและการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยา

2.2 การสัมภาษณ์กลุ่ม (group interview) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของเมืองพัทยา ประวัติการเลือกตั้งเมืองพัทยา การเมืองการบริหารเมืองพัทยา ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและการเมืองท้องถิ่นในพัทยา เป็นต้น

3. การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) มีวิธีการดังนี้ 1. การตรวจสอบจากผู้ให้ข้อมูลที่มีจุดยืนต่างกัน 2. การตรวจสอบจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน 3. การตรวจสอบโดยการเก็บข้อมูลเดียวกันในช่วงเวลาที่ต่างกัน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ใช้การตีความปรากฏการณ์ทางสังคมโดยอาศัยกรอบการวิเคราะห์ของกรอบแนวคิดจากฐานคิดทางเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy) วิธีการศึกษาที่จะใช้ในการศึกษานี้คือ วิธีศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์แบบวิภาษวิธี (dialectic)

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ทางการเมืองเศรษฐกิจกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา พ.ศ. 2565 : วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง” สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาดังต่อไปนี้ข้อที่ 1 การศึกษาพบว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างของการเมืองระดับชาติมีความสัมพันธ์กับการเมืองและการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยา พ.ศ. 2565 อย่างมีนัยสำคัญ นับตั้งแต่รัฐบาลเผด็จการของชนชั้นนายทุนและเครือข่ายชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษ์นิยมได้ยึดอำนาจ ทำลายระบอบประชาธิปไตยของชาติลงเมื่อ 22 พฤษภาคม 2557 เพื่อ

รักษาอำนาจตนเองและเครือข่ายชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษ์นิยมรวมถึงเครือข่ายอำนาจในสนามการเมืองท้องถิ่นได้ออกประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 85/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการชั่วคราวและประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 86/2557 เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตเป็นการชั่วคราว ให้งดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นทั่วประเทศ

รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยมทำลายการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นทั้งระบบนับตั้งแต่ 2557-2565 อย่างถึงรากโคน พวกเขาพยายามสร้างเหตุผลหรือชุดวาทกรรม (discourse) ให้สังคมหลงเชื่อว่ามีคามจำเป็นต้องยังยั้งกระบวนการกระจายอำนาจและการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเพราะมีปัญหาเรื่องคอร์รัปชัน มีความขัดแย้งแตกแยก จำเป็นต้องปฏิรูปท้องถิ่นทั้งระบบ (ilaw, 2561) แต่ถ้าวิเคราะห์จากผลประโยชน์ทางชนชั้นแบบเศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงวิพากษ์จะพบว่า การออกคำสั่งเผด็จการของ คสช. คือ การกำหนดโครงสร้างส่วนบนเพื่อรักษาประโยชน์ทางชนชั้นมากกว่าความเป็นธรรมของสังคมและการสร้างพลังการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนรากหญ้า เพราะชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษ์นิยมและเครือข่ายชนชั้นนายทุนกังวลใจว่าการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นตั้งแต่ 2540 เป็นต้นมา ทำให้ประชาชนรากหญ้าซึ่งเป็นมวลชนส่วนใหญ่ของประเทศเรียนรู้ทางการเมืองมากขึ้นจากสนามการเมืองท้องถิ่นและกระบวนการปกครองท้องถิ่น การเติบโตขึ้นของประชาชนรากหญ้าในการปกครองท้องถิ่น จะทำให้การกดขี่ขูดรีดเอารัดเอาเปรียบประชาชนคนยากคนจนของรัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยมและชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษ์นิยมทำได้ยากขึ้น เพราะประชาชนเรียนรู้และเติบโตขึ้นในทางการเมือง เห็นได้จากความพยายามขูดรีดประชาชนในท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแย่งชิงทรัพยากรท้องถิ่น การครอบครองที่ดินของชนชั้นนายทุน การขยายการพัฒนากระบวนการเศรษฐกิจทุนนิยมแบบทำลายล้างในภูมิภาคต่าง ๆ ของนายทุนทำได้ยากลำบากขึ้น มีขบวนการประชาชนต่อต้านทุกภูมิภาค เพื่อรักษาผลประโยชน์ทางชนชั้นและสถานการณ์กดขี่ขูดรีดที่เข้มข้นให้ดำรงอยู่ต่อไป รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยมจึงฉวยโอกาสออกคำสั่งเผด็จการ ทำลายกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยท้องถิ่นของประชาชน

กรณีเมืองพัทยาศึกษาพบว่า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ใช้อำนาจเผด็จการแทรกแซงการปกครองท้องถิ่นของชาวเมืองพัทยาเพื่อสืบทอดอำนาจและการรักษาผลประโยชน์ทางชนชั้นทำให้กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยของประชาชนชาวเมืองพัทยายุติชะงักงัน การศึกษาพบว่า นับตั้งแต่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดอำนาจมีการใช้อำนาจพิเศษของคณะเผด็จการที่กระทบต่อการบริหารจัดการปกครองเมืองพัทยามากครั้ง เช่น ออกคำสั่งหัวหน้า คสช. ที่ 6/2560 แต่งตั้ง

ประชาธิปไตยอีกครั้ง (มารินี่ สิ้นสุวรรณนท์ชัย, นามสมมติ, ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเมืองพัทยา, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2565) การศึกษาพบว่า ในมุมมองภาคธุรกิจและผู้ประกอบการเห็นว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยาคั้งนี้สร้างความคาดหวังของผู้ประกอบการภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจภาคบริการต่อเนื่อง ฯลฯ ท่ามกลางสัญญาณจากสภาพเศรษฐกิจการท่องเที่ยวที่ถดถอย การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกเมืองพัทยาในครั้งนี้จึงเป็นความหวังของผู้ประกอบการ พวกเขาอยากให้การเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา และได้นายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยามีความรู้ความสามารถ เข้าใจปัญหาในพื้นที่เมืองพัทยา มาช่วยแก้ปัญหาสภาพเศรษฐกิจเมืองพัทยาที่ตกต่ำ นับตั้งแต่รัฐประหาร พ.ศ. 2557 จนถึงการแพร่ระบาดโควิด 19 ในปัจจุบัน เพราะเมืองพัทยาได้รับผลกระทบอย่างหนักและต่อเนื่องหรืออย่างน้อยที่สุดก็เป็นจิตวิทยาการเมืองเพื่อกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว (ชวน คุณพระช่วย นามสมมติ, ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารเมืองพัทยา, สัมภาษณ์ 2 เมษายน 2565)

เนื่องจากเมืองพัทยาคือเมืองท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงโด่งดังระดับโลก เศรษฐกิจเมืองพัทยาคือเติบโตและถูกขับเคลื่อนจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งระบบสัมพันธ์กับประชาชนชาวเมืองพัทยาทุกคนขึ้น โครงสร้างและกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่จึงเป็นกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและภาคบริการ (เมืองพัทยา, 2565) การศึกษาพบว่า ก่อนรัฐประหาร 2557 และก่อนเกิดวิกฤตโควิด-19 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในพัทยาปีละประมาณ 10-15 ล้านคน เมืองพัทยามีรายได้รวมจากการท่องเที่ยวปีละหลักแสนล้านบาท ข้อมูลภาพรวมของทั้งจังหวัดชลบุรี ในปี 2562 มีรายได้จากการท่องเที่ยว 276,328.34 ล้านบาท ในจำนวนนี้เป็นรายได้จากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 220,828.86 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่ไปเที่ยวในเมืองพัทยา กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของเมืองพัทยาจึงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวและบริการ ประชากรราว 90 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาชีพด้านการค้าและบริการนักท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นเจ้าของกิจการ และคนที่ทำงานเป็นลูกจ้างในกิจการต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท สถานบันเทิง ร้านอาหาร เป็นต้น ส่วนประชากรอีก 10 เปอร์เซ็นต์ ประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรม การประมง และการค้าขาย (ไทยรัฐออนไลน์, 2565)

แต่สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของพัทยาในปัจจุบันอยู่ภาวะตกต่ำอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและระบบธุรกิจการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาซึ่งเป็นเส้นเลือดใหญ่ของพัทยาได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากปัญหาการแพร่ระบาดโควิด-19 มานานกว่า 2 ปี ทำให้เศรษฐกิจและการประกอบธุรกิจในพื้นที่เมืองพัทยาคงตกต่ำขนาดหนัก รายได้จากการท่องเที่ยว

เป็นศูนย์ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา การที่เมืองพัทยาคือพื้นที่เศรษฐกิจที่มีรายได้หลักจากการท่องเที่ยวร้อยละ 80 ธุรกิจของเมืองพัทยาคือทุกอย่างพึ่งการท่องเที่ยวทั้งหมด เมื่อการท่องเที่ยวมีปัญหาจากผลกระทบระบอบโควิดนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถเข้ามาท่องเที่ยวได้ จึงเกิดกระทบเป็นโดมิโน ตั้งแต่สนามบิน การขนส่ง รถแท็กซี่ มอเตอร์ไซค์รับจ้าง โรงแรม ร้านอาหาร สถานบันเทิงกลางคืน พนักงาน ลูกจ้าง ฯลฯ (เดลินิวส์ออนไลน์, 2565)

กล่าวโดยสรุปสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ถดถอยตกต่ำอย่างรุนแรงของเมืองพัทยาคือส่งผลต่อความคาดหวังกับการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยาค่อนข้างสูง ผู้ประกอบการประชาชนชาวเมืองพัทยาค่อนข้างมีความเชื่อและมีความหวังว่า ถ้าการเลือกตั้งครั้งนี้ชาวเมืองพัทยาได้นายกเมืองพัทยาคือมีความรู้ความสามารถเข้าใจปัญหาจะมาช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของเมืองพัทยาให้กลับมาพลิกฟื้นเพื่อฟูกอีกครั้ง คืบชีวิตคืนความหวังสร้างโอกาสให้เมืองพัทยา การเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยาคั้งนี้จึงเป็นการเลือกตั้งแห่งความหวังใหม่ของชาวพัทยา (กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย, สัมภาษณ์กลุ่ม, 28 เมษายน 2565)

การศึกษาในมิติเชิงโครงสร้างทางสังคมของเมืองพัทยาคือพบว่า การขยายตัวของระบบเศรษฐกิจการท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการขยายตัวของเมืองพัทยาทันทีในเชิงโครงสร้างเมืองและความซับซ้อนเชิงโครงสร้างทางสังคมเกิดการหลั่งไหลอพยพตั้งถิ่นของประชากรที่เป็นประชากรแฝง (floating population) มีอยู่ในปัจจุบัน 158,686 คน ถือเป็นจำนวนที่ค่อนข้างสูงและมากกว่าจำนวนประชากรตามทะเบียนราษฎร (สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณเมืองพัทยา, 2564) ในขณะที่ข้อมูลจากสำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณเมืองพัทยาระบุว่า เมืองพัทยามีประชากรแฝงถึง 445,081 คน ในขณะที่มีประชากรเมืองพัทยาคือมีทะเบียนบ้านเข้ามาตามกฎหมายทะเบียนราษฎรมีประมาณ 105,000 คน และมีประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งของเมืองพัทยาคือมีจำนวน 78,415 คน แบ่งเป็นชาย 33,432 คน และหญิง 44,983 (แผนพัฒนาเมืองพัทยา พ.ศ. 2561-2565)

การขยายตัวของกลุ่มประชากรทั้งที่เป็นประชากรแฝงและประชากรตามกฎหมายทะเบียนราษฎรของเมืองพัทยาคือทำให้เกิดกลุ่มพหุนิยม (pluralism) ที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมของเมืองพัทยาคือตามไปด้วย ทั้งในมิติทางสังคมวิทยาการเมือง ความหลากหลายทางอาชีพ ความคิด อุดมคติของชีวิต โลกทัศน์ อุดมการณ์ทางการเมือง เกิดกลุ่มการเมืองที่หลากหลายจากโครงสร้างทางสังคมเมืองพัทยาคือมีทั้งกลุ่มคนรอยอภิสัทธีชน กลุ่มนายทุน กลุ่มชนชั้นกลาง กลุ่มคนรากหญ้า กลุ่มคนรุ่นใหม่ กลุ่มคนท้องถิ่นดั้งเดิม รวมถึงเครือข่ายประชาสังคมที่หลากหลาย ฯลฯ ภายใต้ความหลากหลายของกลุ่มต่าง ๆ ในเมืองพัทยาคือเติบโตขึ้น

พร้อมกับพลวัตทางสังคมของเมืองพัทยา การศึกษาของผู้วิจัยพบว่า พลวัตของโครงสร้างทางสังคมของเมืองพัทยามีความสัมพันธ์กับการเกิดขึ้นของกลุ่มการเมืองในพัทยาที่มีลักษณะการเมืองที่คู่ขนานไปกับการเมืองระดับชาติ ผู้วิจัยพบว่า เมืองพัทยามีกลุ่มการเมืองที่หลากหลายตามไปด้วย เช่น กลุ่ม นปช.พัทยา (กลุ่มคนเสื้อแดง) กลุ่มพันธมิตรฯ พัทยา (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) กลุ่มอนาคตใหม่-ก้าวไกลพัทยา และกลุ่มเครือข่ายอำนาจการเมืองดั้งเดิมในพื้นที่ซึ่งแต่ละกลุ่มต่างมีจุดยืน อุดมการณ์ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการเมือง ความต้องการและความคาดหวังทางการเมืองแตกต่างกันออกไปด้วย รวมถึงความคาดหวังต่อการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกสภาเมืองพัทยาครั้งนี้ด้วย เช่น กลุ่มการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น นปช.พัทยา (กลุ่มคนเสื้อแดง) กลุ่มพันธมิตรฯ (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) กลุ่มอนาคตใหม่-ก้าวไกลพัทยา ชนชั้นกลางใหม่ และกลุ่มคนรุ่นใหม่ ฯลฯ มีความคิดและอุดมการณ์ที่ต้องการการเปลี่ยนแปลงการเมืองในเมืองพัทยา พวกเขาไม่พอใจกับการเมืองในเมืองพัทยาที่มีลักษณะผูกขาดอำนาจอยู่ในเครือข่ายชนชั้นนำท้องถิ่นและตระกูลการเมืองประจำจังหวัด

จากการศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางอำนาจหรือเครือข่ายอำนาจพบว่า ทั้งนี้กลุ่มการเมืองใหม่เหล่านี้ กลุ่ม นปช.พัทยา (กลุ่มคนเสื้อแดง) กลุ่มพันธมิตรฯ พัทยา (กลุ่มคนเสื้อเหลือง) กลุ่มอนาคตใหม่-ก้าวไกลพัทยา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มการเมืองหรือเครือข่ายการเมืองที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเครือข่ายอำนาจเดิมที่ครองอำนาจการเมืองในเมืองพัทยา และการศึกษาในเชิงลึกของผู้วิจัยยังพบว่า บางกลุ่มการเมืองที่สถาปนาขึ้นใหม่ในอดีตเคยเป็นเครือข่ายพันธมิตรกับกลุ่มอำนาจเดิมแต่ต่อมาได้เกิดความขัดแย้งทางการเมืองกับเครือข่ายอำนาจเดิมที่ยึดกุมพื้นที่เมืองพัทยา พวกเขาจึงต้องอาศัยโอกาสจากกระแสการเมืองคู่ขนานสร้างฐานการเมืองของตนเองภายใต้ร่มเงาของกลุ่มการเมืองระดับชาติเพื่อมาต่อสู้กับเครือข่ายกลุ่มอำนาจเดิมที่ครองสนามอำนาจในเมืองพัทยามาอย่างยาวนาน (โตมร สอนสังข์ นามสมมติ, สื่อมวลชนท้องถิ่นพัทยา, สัมภาษณ์ 26 เมษายน 2565) เครือข่ายหรือกลุ่มการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นจากพลวัตของโครงสร้างทางสังคมของเมืองพัทยา เห็นกลุ่มอำนาจการเมืองเดิมที่ครองอำนาจในการเมืองของเมืองพัทยา มุ่งทำงานการเมืองเพื่อประโยชน์ทางชนชั้นของตนเองเป็นสาระสำคัญทำให้ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจการเมืองมีลักษณะการกระจุกตัวในกลุ่มชนชั้นนำเพียงกลุ่มเดียว มากกว่าการทำงานการเมืองที่คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะของชาวเมืองพัทยาอย่างแท้จริง การทำงานการเมืองของกลุ่มอำนาจเดิมตั้งอยู่บนฐานการเมืองแบบอุปถัมภ์ (patronage system) แจกจ่ายส่วนเหลือส่วนต่างจากการทุจริตให้ประชาชนในฐานะผู้มีบุญคุณ (ชัยยันต์ วิชัยชิต, นามสมมติ นักวิชาการท้องถิ่น, สัมภาษณ์ 28 เมษายน 2556)

นอกจากนี้การศึกษายังพบว่า การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเมืองพัทยายังทำให้เกิดกลุ่มคนกลุ่มใหม่ คือ กลุ่มชนชั้นกลาง (middle class) และกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่เกิดมาพร้อมกับกระแสการเมืองของคนรุ่นใหม่ (ธนาธร คงสมศักดิ์เจียม, นามสมมติ เครือข่ายคนรุ่นใหม่พัทยา, สัมภาษณ์ 5 เมษายน 2565) เป็นประชากรกลุ่มใหม่ของเมืองพัทยาซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความเป็นอิสระทางการเมืองและพึ่งพาตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ เป็นกลุ่มคนที่มีความคาดหวังต่อการเมืองและการพัฒนาเมืองพัทยา และเป็นกลุ่มคนที่ไม่พอใจภาพจำทางการเมืองของเมืองพัทยาแบบเก่า เกิดปัญหาเกิดรอยปริแยกทางความคิดและความคาดหวังต่อการเมืองและการพัฒนาเมืองพัทยา เช่น ภาพจินตนาการเมืองพัทยาที่พวกเขาอยากเห็น คือ ความเป็นเมืองพิเศษที่มีความทันสมัย เมืองที่มีอำนาจบริหารจัดการสมบูรณ์แบบ เมืองที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เมืองที่มีความปลอดภัย เมืองที่มีธรรมาภิบาล (good governance) ในการจัดการปกครอง เมืองที่รองรับคุณภาพประชาชนทุกหมู่เหล่า เมืองที่ไม่มีการผูกขาดอำนาจอยู่ในมือนักธุรกิจการเมืองหรือเครือข่ายตระกูลการเมืองประจำจังหวัด และเมืองที่เป็นธรรมกับชาวเมืองพัทยา ฯลฯ (กลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่พัทยา, สัมภาษณ์กลุ่ม 29 เมษายน 2565) ภาพจำที่พวกเขาเห็นในเมืองพัทยามาอย่างยาวนาน นอกจากภาพจำการผูกขาดอำนาจทางการเมืองในเมืองพัทยา ยังมีภาพจำอื่น ๆ ที่พวกเขาเห็นนำมาสู่การผลิตซ้ำ (reproduction) ความไม่พอใจของประชาชนชาวเมืองพัทยากลุ่มนี้ เช่น ปัญหาการพัฒนาเมืองพัทยา ปัญหาผังเมืองการท่องเที่ยว ปัญหาการบุกรุกพื้นที่สาธารณะของกลุ่มทุน ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาการจราจรติดขัดไม่เป็นระบบ ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาความไม่ปลอดภัยของเมือง ปัญหาขาดการวางแผนพัฒนาเมืองอย่างเป็นระบบ ฯลฯ (เครือข่ายภาคประชาชนเมืองพัทยา, สัมภาษณ์กลุ่ม 30 เมษายน 2565) ส่งผลต่อความคิดเห็นทางการเมืองของกลุ่มการเมืองใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองพัทยา พวกเขาอยากให้การเปลี่ยนแปลงอำนาจการเมืองในเมืองพัทยา โดยพวกเขาเชื่อว่าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงอำนาจทางการเมืองในพัทยา จะนำไปสู่การพัฒนาเมืองพัทยาตามภาพจินตนาการที่พวกเขาอยากเห็น ปรากฏการณ์เหล่านี้ก็นำไปสู่การตื่นตัวทางการเมืองในการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาและสมาชิกเมืองพัทยาครั้งนี้อย่างกว้างขวาง (อุทิศ มิตรแท้, นามสมมติ นักการเมืองท้องถิ่นพัทยา, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2565) นอกจากนี้พวกเขามีความมั่นใจว่าชาวเมืองพัทยาส่วนใหญ่ต้องการการเปลี่ยนแปลงและพวกเขาเคยทำสำเร็จจากการเลือกตั้ง ส.ส. 2562 ที่ผ่านมา (ไทยรัฐออนไลน์, 2562) ตัวแทนของพรรคการเมืองที่สัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองใหม่ชนะการเลือกตั้ง ส.ส. สามารถชนะคู่แข่งที่เป็นนักการเมืองที่ผูกขาดอำนาจอย่างยาวนาน ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้กลุ่มการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นในเมืองพัทยามีความมั่นใจว่าการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา

และสมาชิกสภาเมืองพัทยาเขาจะสร้างการเปลี่ยนแปลงได้สำเร็จ ถึงขนาดมีการประกาศยุทธศาสตร์การเมือง “ทวงคืนพัทยา”

“10 ปีเต็มที่พัทยาห่างหายจากการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยา และสมาชิกสภาเมือง” ประชาชนใช้ชีวิตอยู่กับเมืองที่ไม่เข้าใจผู้คน ขาดการมีส่วนร่วม พร้อมกับเศรษฐกิจที่ซบเซาจากวิกฤตโควิด-19 พอแล้วหรือยัง กับปัญหาชุดเจาะถนนทั้งเมือง ปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ทุกปี และผู้บริหารเมืองที่ไม่เคยใส่ใจประชาชน คนพัทยาต้องการ ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจถึงความต้องการของคนพัทยา อย่างแท้จริง” (ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ, 2565)

ในขณะที่เครือข่ายกลุ่มอำนาจการเมืองเดิมที่ถูกมองว่าเป็นกลุ่มเครือข่ายการเมืองผูกขาดตั้งบนฐานเครือข่ายอำนาจและระบบอุปถัมภ์ภายใต้อิทธิพลทางเศรษฐกิจการเมืองของตระกูลการเมืองประจำจังหวัด กลับมองว่ากลุ่มการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นยังไม่เข้าใจลักษณะการเมืองและการบริหารจัดการเมืองพัทยา อย่างดีพอ ไม่มีประสบการณ์ทางการเมือง เป็นพวกเพื่อฝันทางการเมือง รวมถึงไม่เข้าใจข้อจำกัดการบริหารจัดการของเมืองพัทยาที่เป็นจริง ที่เกิดจากปัญหาเชิงโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของเมืองพัทยา ที่ไม่ได้มีอำนาจสมบูรณ์แบบพัทยานั้น ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากองค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่นที่มีอยู่ในประเทศไทย ในความเป็นจริงแล้วเมืองพัทยามีสถานะเชิงโครงสร้างการบริหารจัดการไม่แตกต่างไปจากเทศบาลนครเท่านั้น อำนาจการบริหารจัดการไม่ได้สมบูรณ์แบบหรือรวมศูนย์ที่เมืองพัทยา ข้อเรียกร้องหรือความต้องการของกลุ่มการเมืองใหม่เป็นข้อเสนอที่เลื่อนลอยเพื่อฝันไม่เข้าใจบริบทข้อเท็จจริงของการบริหารเมืองพัทยา (โอฬาร ถิ่นบางเตียว, 2565) จากประสบการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาของกลุ่มอำนาจการเมืองเดิมที่ผ่านสมรภูมิตามการเมืองของการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยามา 3 ครั้ง (27 มี.ค. 2547, 4 พ.ค. 2551, และ 17 มิ.ย. 2555) ทำให้เขาเชื่อมั่นว่าชัยชนะการเมืองในสนามเมืองพัทยายังตั้งอยู่บนเครือข่ายอำนาจแบบดั้งเดิม ระบบอุปถัมภ์ ต้นทุนทางสังคมของผู้ลงสมัคร ประสบการณ์ทางการเมืองและการบริหารที่ผ่านมา การลงพื้นที่ช่วยเหลือประชาชนอย่างต่อเนื่องยาวนาน ความสามารถในการควบคุมคะแนนจัดตั้งจาก 42 ชุมชนของเมืองพัทยาผ่านเครือข่ายผู้นำชุมชนได้ การรักษาฐานคะแนนจากกลุ่มคนพื้นถิ่นดั้งเดิม การมีเครือข่ายกลไกราชการหนุนเสริม มีเครือข่ายนักธุรกิจการเมืองคอยสนับสนุน มีตระกูลการเมืองหลักในจังหวัดให้การสนับสนุน มีสื่อมวลชนท้องถิ่นนำเสนอขยายต่อด้านการโฆษณาหาเสียง และมีเครือข่ายผู้กว้างขวางในเมืองพัทยาเชื่อมร้อยมวลชน ฯลฯ และทั้งหมดเป็นเครือข่ายพันธมิตรทางการเมืองที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางเศรษฐกิจการเมืองมาอย่างยาวนาน (จิตรวดี บัวแก้ว, นามสมมติ ตัวแทนภาคประชาสังคมพัทยา, สัมภาษณ์ 23 เมษายน 2565)

จากประสบการณ์ที่ผ่านมา กลุ่มอำนาจการเมืองเดิมเชื่อว่า ประชาชนชาวเมืองพัทยาคัดสินใจทางการเมืองการเลือกตั้งเชิงนโยบายส่วนยุทธศาสตร์เชิงนโยบายสาธารณะก็ต้อมีไว้เพื่อสร้างภาพลักษณ์ทางการเมืองมากกว่าจะเป็นตัวชี้ขาดถึงชัยชนะ ทั้งนี้ ถ้าพิจารณาจากฐานจำนวนประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมาพบว่า จากการเลือกตั้ง 3 ครั้งที่ผ่านมา มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งเฉลี่ยร้อยละ 50 เท่านั้นจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด เพราะฉะนั้นถ้ามองจากตัวเลขผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่สะท้อนกลับไปสู่พฤติกรรมการเมืองและการเลือกตั้งจริงของประชาชนเมืองพัทยายาจะพบว่า ที่ผ่านมามีประชาชนชาวเมืองพัทยาให้ความสนใจในการเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นนี้ถ้าพิจารณาในกรณีคิดศาสตร์การเมืองที่นิยมใช้ประเมินการเมืองและชัยชนะทางการเมือง กลุ่มการเมืองเดิมมีความมั่นใจว่าจะสามารถคุมคะแนนจัดตั้งได้เหมือนกับการเลือกตั้งที่ผ่านมาและจะทำให้เครือข่ายอำนาจเดิมได้รับชัยชนะในสนามการเมืองของการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างแน่นอน ยังคงรักษาอำนาจการเมืองเอาไว้ได้อย่างไม่ยากเย็นนัก บวกผสมกับการปรับตัวของผู้สมัครของกลุ่มอำนาจเก่าหลังการเลือกตั้ง ส.ส. 2562 ในแง่ภาพลักษณ์ที่ดีของผู้สมัคร การทำงานในพื้นที่ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์การบริหาร ต้นทุนทางสังคมและการเมือง ฯลฯ

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา พ.ศ. 2565 : วิเคราะห์ในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง ของผู้วิจัย ได้มีการค้นพบว่า ปัจจัยทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมมีความสัมพันธ์กับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา 2565 ผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของบริษัททางเชิงโครงสร้างการเมืองเศรษฐกิจและสังคมต่อการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา ทำให้เราเข้าใจความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างกับการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นการเปิดพรมแดนความรู้ การศึกษาการเมืองท้องถิ่น (local politics) และการศึกษารัฐธรรมนูญท้องถิ่น (local election) งานวิจัยของผู้วิจัยต้องการเติมเต็มองค์ความรู้ด้านการศึกษารัฐธรรมนูญท้องถิ่นในเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) ไม่ได้มีแค่มีมติการปกครองท้องถิ่น (local government) หรือมติการบริหารงานท้องถิ่น (local administration) หรือพฤติกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น ทศนคติในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นที่นิยมศึกษาในวงวิชาการด้านการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย

การอภิปรายผลการศึกษาตามที่ได้กล่าวข้างต้นงานวิจัยนี้ เป็นการเปิดมุมมองการศึกษาในเชิงสหวิทยาการการเมืองท้องถิ่นที่พยายามอธิบายความสัมพันธ์ปัจจัยเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองและสังคม เพื่อทำความเข้าใจกับการเลือกตั้งสมาชิกสภา

เมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยาด้วยการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ แนวเศรษฐศาสตร์การเมือง (political economy critical) ที่มีผลการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษากระแสหลัก (Mainstream) เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญในเรื่องพฤติกรรม การเลือกตั้ง เช่น งานของสำนักสถาบันพระปกเกล้าที่ศึกษา ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง ที่นิยมศึกษาทุกฤดูการเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและ ระดับท้องถิ่น หรืองานวิจัยระดับปริญญาโทของนิสิตนักศึกษาทั่วไป ที่นิยมศึกษาเรื่องทัศนคติของผู้นำทางการเมือง การมีส่วนร่วม ทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัย เชิงปริมาณ (quantitative research) ที่ไม่ได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองและสถานการณ์ทางสังคม กับการเลือกตั้งทำให้เราเข้าใจการเลือกตั้งจากค่านิยมความรู้สึ กนึกคิดแบบปัจเจกชนเท่านั้น

งานของผู้วิจัยมีความแตกต่างจากการศึกษาแนวการศึกษา เชิงสถาบันทางการเมืองแนวกฎหมายและทางการ (formal-legal institutional approach) ที่ให้น้ำหนักการศึกษาเพื่อพัฒนา การเลือกตั้งท้องถิ่น (local elections) ให้เป็นรากฐานของ กระบวนการปกครองตามหลักประชาธิปไตย (democracy) เพื่อสร้างและเคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนภายใต้การยอมรับ ของสังคมทั่วไปในการปกครองแบบประชาธิปไตย พิจารณาถึง รูปแบบการปกครองที่ตั้งอยู่บนหลักการที่ว่า “อำนาจอธิปไตย เป็นของปวงชน” ถูกใช้โดยตัวแทนของประชาชน ซึ่งตัวแทน ของประชาชนนั้นเป็นผู้ที่ได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่ภายใต้ ความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลประโยชน์ของประชาชน ซึ่งประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยตรงในการใช้อำนาจอธิปไตย เช่น งานของ Colin Rallings and Michael Thrasher (1997) หรืองานของ สตีธร ธนาธิโชติ และ ธนพันธ์ โล่ประกอบทรัพย์ (2560) ที่อธิบายว่า การเลือกตั้งท้องถิ่น ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของระบอบประชาธิปไตยเนื่องจากการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองระดับท้องถิ่น (Local Political Participation) ผ่านการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง (Candidates) และพรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีนโยบาย (Policy Platform) ที่ตรงกับความต้องการของประชาชน ในแง่หนึ่ง การเลือกตั้งจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการกำหนด นโยบายสาธารณะ เนื่องจากประชาชนสามารถกำหนดทิศทาง ของนโยบายสาธารณะที่ตนต้องการผ่านการเลือกผู้สมัครและ พรรคการเมืองท้องถิ่นที่มีนโยบายสอดคล้องกับตนได้ หรือ งานของ Ezrow, Lawrence (2010) ที่พบว่า การเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลผู้บริหารทางการเมืองท้องถิ่น และรัฐบาลท้องถิ่น เนื่องจากประชาชนสามารถที่จะเลือกปฏิเสธ

แนวนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการศึกษา ที่มีความแตกต่างจากการศึกษาของผู้วิจัย เพราะงานการศึกษา เชิงสถาบันทางการเมืองแนวกฎหมายและทางการจะศึกษาในเชิง สถาบันและแนวกฎหมายเพื่อทำความเข้าใจการเลือกตั้งท้องถิ่น และพยายามมีข้อเสนอให้การเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญ ของการพัฒนาประชาธิปไตย แต่งานวิจัยของผู้วิจัยศึกษาปฏิสัมพันธ์ ในเชิงโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองที่มีผลกับการเมืองและการเลือกตั้ง ท้องถิ่นเพื่อพยายามทำความเข้าใจกับการเลือกตั้งท้องถิ่น คล้ายคลึง กับงานของ นาดาชา วศินดิกล (2540) การศึกษาว่ามีการกระจุกตัว ของอำนาจในเมืองพัทยา ผลการวิจัยพบว่า มีการกระจุกตัวของ อำนาจในระดับสูงโดยกลุ่มการเมืองกลุ่มหนึ่งในเมืองพัทยา ซึ่งเป็น กลุ่มที่สามารถชนะการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเมืองพัทยา ส่วนใหญ่ อาศัยการอุปถัมภ์จากกำนันผู้ทรงอิทธิพล และสมาชิกสภา เมืองพัทยาเหล่านี้เองจะเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อผลการตัดสินใจ ในการบริหารกิจการของเมืองพัทยา ซึ่งเป็นไปในทางเอื้อประโยชน์ ต่อพวกพ้องของสมาชิกภายในกลุ่ม งานวิจัยของผู้วิจัยได้อิทธิพล การศึกษาจาก ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์ (2561) และปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ (2564) ที่ได้พัฒนาการวิจัยท้องถิ่นจากโจทย์วิจัย ภายในท้องถิ่นและอาศัยการศึกษาเชิงสหวิทยาการมองจาก ปรัชญาการณเชิงวิพากษ์โครงสร้างที่มีปฏิสัมพันธ์กับประเด็น การศึกษาและการบูรณาการทฤษฎีรวมถึงการข้ามพหุศาสตร์ (transdisciplinary) โดยเอาประเด็นพื้นที่เป็นตัวตั้งพิจารณา ความสัมพันธ์เชิงอำนาจตามกรอบระบบอำนาจหลายศูนย์ (polycentric system) ในโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองและสังคม วัฒนธรรม ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้เราเข้าใจสังคมท้องถิ่น ที่มีความสัมพันธ์หลายระดับทับซ้อนกันอยู่ในเวลาเดียวกันได้ชัดเจน และแหลมคมมากขึ้นโดยเฉพาะการศึกษาการเมืองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการ

1. การพัฒนาประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนประชาชนและ สังคมไทยต้องไม่ยอมรับการรัฐประหารของชนชั้นนำฝ่ายอนุรักษ์ ทุกรูปแบบเพราะทุกครั้งที่ทำกรรัฐประหารจะมีการทำลาย กระบวนการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งการปกครอง ท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตย เมื่อการ ปกครองท้องถิ่นและประชาธิปไตยท้องถิ่นอ่อนแอประชาธิปไตย ระดับชาติก็จะไม่มีความมั่นคงตามไปด้วย
2. ประชาชนในเมืองพัทยาต้องเรียนรู้ทางการเมือง ในระดับท้องถิ่นอย่างเข้มข้น มีการวิพากษ์วิจารณ์หรือเข้าไป มีส่วนร่วมทางการเมืองในเมืองพัทยาอย่างต่อเนื่องผ่านช่องทาง ต่าง ๆ เพื่อเป็นการติดตามตรวจสอบการทำงานของนักรการเมือง ที่ได้รับความไว้วางใจจากการเลือกตั้ง ประชาชนในเมืองพัทยาต้อง รวมกลุ่มกันอย่างหลากหลายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มและ

ต่อรองผลประโยชน์กับผู้บริหารเมืองพัทยาและกลุ่มอำนาจเก่าในเมืองพัทยา รวมถึงพัฒนาข้อเรียกร้องในระดับนโยบายการพัฒนาเมืองพัทยาในอนาคต

3. สถาบันการศึกษาต้องพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น แนวใหม่เพื่อตอบรับการกับเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคมท้องถิ่น เช่น การศึกษาแนวสหวิทยาการ แนวข้ามพ้นสาขาเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้แหลมคม ใช้มุมมองแนวสหวิทยาการเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ในหลากหลายมิติทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษาแนวสหวิทยาการข้ามพ้นสาขาเป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่ตั้งอยู่บนฐานคิดว่าสังคมไม่ได้แยกออกเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

4. ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยาต้องมีความรู้ความเข้าใจความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ในเมืองพัทยาที่มีผลสัมพันธ์กับชีวิตทางเศรษฐกิจ การเมือง ความคิด อุดมการณ์ และสามารถนำไปพัฒนาเป็นนโยบายสาธารณะที่จะนำมาสื่อสารการเมืองกับประชาชนได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาภูมิหลังทางการเมืองและความสัมพันธ์ทางอำนาจของผู้สมัครนายกเมืองพัทยา
2. ศึกษาวิเคราะห์นโยบายสาธารณะของผู้สมัครสมาชิกสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา
3. ศึกษาการเมืองและความสัมพันธ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมกับการเลือกตั้งในเขตการปกครองท้องถิ่นพิเศษอื่น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มเครือข่ายคนรุ่นใหม่พัทยา. (29 เมษายน 2565). สัมภาษณ์กลุ่มกลุ่มผู้ประกอบการรายย่อย. (28 เมษายน 2565). สัมภาษณ์กลุ่ม. ก้องกิจ กิจก้องเกียรติ (นามสมมติ). **สื่อมวลชนท้องถิ่นพัทยา**. (12 เมษายน 2565). สัมภาษณ์

เครือข่ายภาคประชาชนเมืองพัทยา. (30 เมษายน 2565). สัมภาษณ์กลุ่ม

จิตรวดี บัวแก้ว (นามสมมติ). **ตัวแทนภาคประชาสังคมพัทยา**. (23 เมษายน 2565). สัมภาษณ์

ชวน คุณพระช่วย (นามสมมติ). **ผู้ประกอบการธุรกิจร้านอาหารเมืองพัทยา**. (2 เมษายน 2565). สัมภาษณ์

ชัยยันต์ ประดิษฐ์ศิลป์ และคณะ. (2561). **โครงการการสำรวจเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในประเทศไทย**. โครงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชัยยันต์ วิไชยชิต (นามสมมติ). **นักวิชาการท้องถิ่น**. (28 เมษายน 2556). สัมภาษณ์

เดลินิวส์ออนไลน์. **ภาคธุรกิจหนุนนายกเมืองพัทยาคนใหม่** พื้นที่ท่องเที่ยวเร่งแก้ปัญหาปากท้อง. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.dailynews.co.th/news/894589>. 2565.

โตมร สอนสังข์ (นามสมมติ). **สื่อมวลชนท้องถิ่นพัทยา**. สัมภาษณ์ (26 เมษายน 2565). สัมภาษณ์

ไทยรัฐออนไลน์. **ชลบุรี ช็อก “อิทธิพล-ปรเมศวร์” พ่ายผู้สมัคร** โนเนมอนาคตใหม่!. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.thairath.co.th/news/local/east/1528871>. 2562.

ไทยรัฐออนไลน์. **ชุม ‘พัทยา’ เมืองท่องเที่ยวแสนล้านที่** ‘นายกเมือง’ คนใหม่ต้องมาบริหาร ปลุกเศรษฐกิจ และฟื้นความหวัง. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://plus.thairath.co.th/topic/money/101465>. 2565.

ธนาธร คงสมศักดิ์เจียม (นามสมมติ). **เครือข่ายคนรุ่นใหม่พัทยา**. (5 เมษายน 2565). สัมภาษณ์.

ธนาธร จึงรุ่งเรืองกิจ. “ธนาธร” ลั่น “ทวงคืนพัทยา” เปิดตัวผู้สมัครนายกเล็กเย็นนี้ ชนบ้านใหญ่คุณปลื้ม. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/online-section/detail/9650000024854>. 2565.

นางตาชา วตินดิถก. (2540). **โครงสร้างอำนาจในชุมชนกับการเมืองท้องถิ่น : ศึกษากรณีเมืองพัทยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปีปีซี. **นายกฯ ตั้ง สนธยา คุณปลื้ม เป็นที่ปรึกษาด้านการเมือง**. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.bbc.com/thai/thailand-43792588>. 2561.

ประชาไท. **ประยุทธ์ งด ม.44 ตั้ง สนธยา คุณปลื้ม นั่งนายกพัทยา**. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://prachatai.com/journal/2018/09/78850>. 2561.

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. (2564). **ญาณวิทยาวิพากษ์เพื่อการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศสังคม**. เอกสารอัดสำเนา.

มติชน. **อจ.จุฬาฯ ชี้ม.44 ตั้ง “สนธยา” นั่งนายกเมืองพัทยา** วางเครือข่ายสืบทอดอำนาจ คสช. [online]. เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/politics/news_1147716. 2561.

มติชน. **บทนำ : 22 พ.ค.เลือกตั้ง กทม.-พัทยา**. [online]. เข้าถึงได้จาก : https://www.matichon.co.th/article/news_3234511. 2565.

มารินี สิ้นธุวรานนท์ชัย (นามสมมติ). ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมเมืองพัทยา. (5 เมษายน 2565) สัมภาษณ์.

เมืองพัทยา. แผนพัฒนาเมืองพัทยา พ.ศ. 2561-2565. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.pattaya.go.th/document/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%20%20%E0%B8%9B%E0%B8%B5%20%20%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%B2/%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A1%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%97%E0%B8%A2%E0%B8%B2%202561-2565.pdf>. 2565.

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ของราชการเมืองพัทยา. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจเมืองพัทยา. [online]. เข้าถึงได้จาก : https://info.pattaya.go.th/_layouts/15/start.aspx#/SitePages/%E0%B8%AB%E0%B8%99%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%A3%E0%B8%81.aspx. 2565.

ศูนย์ข่าวศรีราชา. พังยับ! 8 องค์กรท่องเที่ยวพัทยายื่น 6 ข้อเสนอจี้รัฐเยียวยาหลังปล่อยคอร์รัปชันทำโควิด-19 กระจาย. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/local/detail/964000002047>. 2564.

สตติธ ธนานิติโชติ และธนพันธ์ ไส้ประกอบทรัพย์. (2560). ระบบการคัดสรรผู้สมัคร รับเลือกตั้งในนามพรรคการเมือง : ทางเลือกและข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย. วารสารสถาบันพระปกเกล้า. 15(1): 6.

สมชาย จึงเกียรติคุณ (นามสมมติ). (21 มีนาคม 2565). สัมภาษณ์.

สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณเมืองพัทยา. (2564). โครงการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปจำนวนการกระจายตัวและวัตถุประสงค์ในการย้ายถิ่นของประชากรแฝงในเมืองพัทยา เพื่อใช้กำหนดแนวทางในการพัฒนาเมืองพัทยา ระยะที่ 2. สำนักยุทธศาสตร์และงบประมาณเมืองพัทยา ส่วนยุทธศาสตร์การพัฒนา ฝ่ายวิจัยประเมินผล เมืองพัทยา.

อุทิศ มิตรแท้ (นามสมมติ). นักการเมืองท้องถิ่นพัทยา, (3 เมษายน 2565). สัมภาษณ์.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2563). รัฐบาลเผด็จการอำนาจนิยม : จาก คสช.-ถึงเสื้อคลุมประชาธิปไตย. วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 5(1): 233-234.

โอฬาร ถิ่นบางเตียว. (2565). 43 ปีเมืองพัทยา : 2521-2564 พัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในอนาคต. ใน 125 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2540-2565 เล่ม 2 พัฒนาการองค์กรปกครองท้องถิ่น จากอดีต-ปัจจุบัน เชียงใหม่ : เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.

Colin Rallings and Michael Thrasher. (1997). Local Elections in Britain. New York: Routledge.

Creswell, J. W. (2007). Qualitative Inquiry & Research Design. London: Sage.

Ezrow, Lawrence. (2010). Linking Citizens and Parties : How Electoral Systems Matter for Political Representation. New York: Oxford University Press.

Ilaw. สี่ปี คสช. ปฏิรูปการปกครองท้องถิ่น กระจายอำนาจถอยหลัง ราชการแทรกแซงท้องถิ่น. [online]. เข้าถึงได้จาก : <https://ilaw.or.th/node/4809>. 2561.